

KÖSZÖNTÉS

Kornyané Szoboszlay Ágnes 70 éves

Tanszékünk hagyományai szerint mindig megemlékezünk oktatóink 70. születésnapjáról. Most, hogy Kornyané Szoboszlay Ágnes is elérte ezt az évfordulót, ez visszatekintésre készít bennünket.

Kornyané Szoboszlay Ágnes a Borsod megyei Felsőnyáradon született, és a sárospataki gimnáziumi évek után 1956-ban került a Kossuth Lajos Tudományegyetemre, ahol 1961-ben szerzett magyar–történelem szakos középiskolai tanári diplomát. Rövid sárospataki tanárság után, 1963-tól nyugdíjazásáig tanszékünkön stilisztikát és leíró nyelvészeti tárgyakat — hangtant, szófaj-, alak- és mondattant, főkollégiumként jelentéstant — oktatott. Kivette részét a magyar és pszichológia szakos külföldiek (kubaiak, laosziak, vietnamiak) magyaroktatásából. Éveken át tanított a Debreceni Nyári Egyetemen. Külföldi tartózkodásai alatt Berlinben a Volkshochschule, Finnországban a Munkás- és Népfőiskola keretében három városban (Jyväskylä, Kuopio, Pieksämäki) vezetett magyar kurzusokat. 1971-ben adjunktussá nevezték ki, 1997-ben PhD fokozatot szerzett. Az 1994–95-ös tanévtől 2004 júniusáig a Miskolci Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének oktatója volt.

Debrecenben indult el a tudományos pályája, amely összefüggött oktatási feladataival, így kezdetben nyelvjárás-kutatási és névtani problémák foglalkoztatták, majd a stilisztika oktatási feladatai hatására érdeklődése a stíluseszközök vizsgálata, a névtan stilisztikája, az írói névadás, a stilisztika és a jelentéstan tárterülete felé fordult.

A KLTE-n szerzett 1969-ben bölcsészdoktori oklevelet azzal az értekezésével, amely „A szemléletesség eszközei Németh László nyelvében” címmel a Nyelvtudományi Értekezések 77. számaként jelent meg 1972-ben. Ez a mű tudományos alaposággal tárgyalja a szemléletesség szokásos elemeit: a szóképeket és a szemléletesség egyéb módjai csoportjába felvett nyelvi-stiláris eszközöket (a hasonlatot, a víziót, a részletezést, a felsorolást, az állandósult szókapcsolatokat, a körülírást, a szókincset és a látható nyelvet). Ebben a munkában összefonódik a Né-

meth László-i nyelvhez való vonzódás és a szerző tudományosságának egyik fontos területe: a stilsztika. Vallomása szerint kutató kedvét az ébresztette fel, hogy Németh László „nyelvébe a kifejező eszközök olyan természetesen illeszkednek bele, hogy — mint a levegőt az ember maga körül — észre sem vesszük. Ezt az észrevétlenséget, természetességet tartom az írói nyelv legnagyobb eredményének” (3). Mivel kolléganőnk a szemléletességet érzi a Németh László-i nyelv legsajátosabb jellemzőjének, ezért ezek megjelenési módjait az író három jelentős regényében: a Gyászbán, az Iszonyban és az Irgalomban vizsgálja, és közben fontos elvi megállapításokat tesz. Ilyen a következő is: „A szókép nemcsak stilsztikai kategória, hanem a nyelvteremtés fontos eszköze, szerepet játszik a mindennapi beszéd szemléletességének kialakításában is” (11).

Kornyané Szoboszlay Ágnes kutató kedvét ezenkívül is sok tanulmány írására készítette az egyik legkiválóbb magyar regényíró, Németh László nyelvészete iránti érdeklődése, különös tekintettel a prózairói plasztikusság, tömörség és kifejezőerő vizsgálatára: „A szóképek grammatikája Németh László nyelvében” (1980), „Szerkesztési sajátosságok Németh László nyelvében” (1988), „Vizsgálódások Németh László metaforái körül” (2001), „»Író is úgy lettem, hogy Szilasbalhás kiszólt belőlem.« Németh László indulása a Nyugatban” (2008). A Németh László-i stílus és nyelv kutatása azért is jelentős, mert az irodalmi elemzések mellett — néhány fontos kivételtől eltekintve — ez a terület szinte érintetlen volt.

Kolléganőnk tudományos működésének másik meghatározó területe a névtan, a névadás problémája, különösen az irodalmi névadás. Az ilyen tárgyú publikációinak egy része is az érdeklődését leginkább felkeltő író műveihez kapcsolódik: „A tulajdonnevek Németh László drámáiban” (1971), „Nevék bűvópatakja. Vizsgálódások Németh László írói névadása körül” (1995), „Tulajdonnevek Németh László regényeiben és társadalmi drámáiban” (1995), „Játék a nevekkal (Németh László névadási indítékairól)” (1997), „A tulajdonnév hiányáról Németh László irodalmi (írói) névadása ürügyén” (1999), „Németh László névvilága” (2002). De ezenkívül még több érdekes névtani kérdést is tárgyal a „Realitás és fikció az írói-irodalmi névadásban” (1992), a „Nevék emléke — emlékek neve” (1999), a „Három műben három nővér” (2000), a „László, Laci, lacibetyár” (2000), „A *-ka*, *-ke* (becéző) képző egy sajátos szerepéről a szépirodalmi tulajdonnév-használatban” (2004), „A baba neve — Hogyan szólítjuk meg a játékba-bát?” (2004) és az „Ötszáz baba nevéről” (2005) című írásaiban.

Kolléganőnk életében és tudományos munkásságában is meghatározó szerepet tölt be a szülőfalu, Felsőnyárad, hiszen minden nyelvjárási témájú írása felsőnyáradai indíttatású: „Felsőnyárad földrajzi nevei” (1964), „Ragadványnevek Felsőnyáradon” (1965), a „*Jancsika* és *Juliska*. Felsőnyáradai keresztnévváltozatok az 1940-es és 50-es évek fordulóján” (2003), „Néhány nyelvjárási jelenség a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Felsőnyárad nyelvhasználatában. Kézműves dialektológia” (2007), az emlékkötetekben megjelenő tisztelgő írásainak egy része is

innen táplálkozik. 2000-ben jelent meg szerkesztésében „A mi falunk — Felsőnyárad” című sokoldalú kötete. Ezzel tisztelgett szülőfaluja hétszáz éves évfordulóján. 1999 és 2007 között hat terjedelmes nyelvjárási szövegközlést publikált olyan területről, Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből, Felsőnyáradról, a keleti palóc területről, amely eddig nem keltette fel a nyelvjáráskutatás érdeklődését (Kenyérsütés Felsőnyáradon, ill. Felsőkelecsényben. 1999; Szerteágazó beszélgetés családról, életről, halálról. 2001; Ablonczy Bálint beszél hadifogságáról és hazatéréséről. 2002; Kun Lászlóné Kun Piroska beszél a családjáról és a disznóölésről. 2002; Kézimunka, szövés-fonás, stafirung, környezet. 2005; Bányamunka, katonáskodás, nyugdíjas kor. 2007). Volt, hogy könyvismertetésre is azért vállalkozott, mert a téma miatt falujáról is volt mondanivalója (Domonkosi Ágnes: Megszólítások és a beszédpartnerre utaló elemek nyelvhasználatunkban. 2002). A dialektológiai szimpoziumokon tartott előadásai is erről a vidékről merítik témájukat, de elvi kérdéseket is érintenek: „Egy folyamatban levő nyelvjárásgyűjtő munka okairól és hasznáról” (1996), „Miért, milyen eredmény reményében érdemes egy falu nyelvjárását vizsgálni?” (2002).

Kornyáné Szoboszlay Ágnes aktív és szorgalmas alkotó tagja volt a Szathmári István által vezetett, az ELTE mellett működő Stíluskutató csoportnak 1990-től annak megszűntéig. Az ott végzett kutatáshoz kapcsolódik több kitűnő elemzése, például a „Nyelvi–stilisztikai megjegyzések Kós Károlyról és a *Varjunemzettség-ről*” (1998), amely a „Stilisztika és gyakorlat” című kötetben jelent meg, „Az alakzat az archaizálás szolgálatában Kós Károly *Az országépítő* című regényében” (2003), amely „A retorikai-stilisztikai alakzatok világa” konferencia-előadásokat közreadó kötetben látott napvilágot. A csoportban végzett munkájához és a névtani kutatásaihoz egyaránt kapcsolódik az a saját maga által egyik legfontosabbnak tartott módszertani kísérlete, amelyben az írói névadás egyedeit a Károly Sándor által felállított jelentéstani keretben és rendszerben vizsgálta Németh László Gyász című regényében („...én az Örszike nénéd vagyok...”. 1998). Négy lexikoncikk kidolgozásával is (antonómázia, epitheton, mezozeugma, közölés) beletartozik az „Alakzatlexikon” (2008) szerzőgárdájába.

Sok esetben vett részt kolléganőnk tudományos konferenciákon előadással a Szathmári István által szervezett stíluskutatói bemutatókon, az ünnepi évfordulókhoz kötődő, stilisztikai tárgyú Kossuth (2002), József Attila (2005) és a Nyugat (2008) debreceni emlékülésein és a MANYE konferenciákon (ötször, 1996-ban Nyíregyházán előadással is). A „Magyar Nyelvészek Nemzetközi Kongresszusá”-n minden alkalommal (ötször) előadóként is szerepelt; a „Nemzetközi Finnugor Kongresszus”-on ötször volt résztvevő, és 1985-ben Sziktivkarban, 1995-ben Jyväskyläben és 2000-ben Tartuban előadással is; a „Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus”-on hatszor vett részt (2001-ben Jyväskyläben előadással). Számos névtani alkalom közreműködője volt: részt vett előadással 1982-ben Lipcsében a „XV. Nemzetközi Névtani Kongresszuson” (Literarische

Namengebung bei dem ungarischen Schriftsteller László Németh), majd 1984-ben a „XVI. Nemzetközi Névtani Kongresszus”-on, 1993-ban és 2003-ban „Névtani Tanácskozás”-on Jászberényben, valamint „Névtani Konferenciá”-kon (1995-ben Miskolcon — szekcióelnökként — és 2007-ben Balatonszárszón) előadást tartott. „Anyanyelvi Konferenciá”-kon 1964-ben és 1968-ban vett részt, a „Dialektológiai Szimposium”-on Szombathelyen 2001-ben és 2006-ban előadóként is. „A metafora grammatikája és stilisztikája” konferencián Miskolcon előadó és szekcióelnök is volt (2000).

Elsők között írt német nyelvű ismertetést a FUF-ban a „Magyar Nyelvjárások Atlasza” I. kötetéről (1970). Szívesen adott hírt kollégái munkájáról (Hajdú Mihály: Magyar becézőnevek. 1975; B. Gergely Piroska: A kalotaszegi magyar ragadványnevek rendszere. 1980; Kálnási Árpád: A fehérgyarmati járás földrajzi nevei. 1984; Uő: Népi beszélgetések Szatmárból. 1996; Bura László: Öt évszázad utcanévei. 2007).

A tájszótárak ismertetésével határozott célja volt: tapasztalatok gyűjtése (Két székely szótár. 1992; Hegedűs Attila: Kismémedi tájszótár. 1993; Nyúl község nyelvkincse. 1995; Megjelent a debreceni Cívis szótár. 2006; Balogh Lajos: Büki tájszótár. 2006). A Stíluskutató csoport tevékenységéhez fűződik „A stilisztikai alakzatok rendszerezése” című kötetéről közölt recenziója (2006), de ismertetete a „IV. dialektológiai szimpozium” munkáját is (2002).

Fontos külön kiemelni kolléganőnknek a finn nyelv iránt tanúsított érdeklődését. Fordításait meg is jelentette (például Kai Laitinen: Az erdőből a városba. 1975), sőt készített fordításokat a Magyar Rádió számára is. A finn nyelvet és kultúrát érintő kérdésekkel szintén foglalkozott (Das Vorkommen finnischer lexikalischer Elemente in der ungarischen Sprache. 1990; Templomos falu — kirkonykylä. 1989; Egy „finn” adalék a kétszáz éves magyar színjátszás történetéhez. 1991). Papp István „Unkarin kielen historia” című, csak finnül megjelent monográfiájának fordítása eddig még kéziratban maradt. A finn nyelv iránti érdeklődése betetőzését jelentette négyéves lektori tevékenysége a Jyväskyläi Egyetemen (1985–1989).

Kolléganőnk tudományos munkássága — ha csak a fontosabb területeket emeljük is ki — sokrétű. Az érdeklődése előterébe került stilisztika, névtan és dialektológia területén alapos vizsgálódásokat végzett, de nemegyszer elkalandozott más tudományterületekre is. Így írt szociolingvisztikai jellegű cikket is: „Emlékeim a kapcsolattartás nyelvi (és nem nyelvi) formáiról” (2003).

Kornyáné Szoboszlai Ágnes tanáregyéniségében a legmeghatározóbb az, hogy szabadon és élvezetesen, élményszerűen tud beszélni ízes palócos kiejtéssel. De tanáregyéniségét nemcsak az emlékezet tartja fenn, hanem egy kötet is, amelyet ő szerkesztett hallgatóinak az 1994-es „Írói-irodalmi névadás” című speciális kollégiumára készített írásaiból. Az így született, „»Megvolt a kereszteleő is«” című kiadvány (2000-ben a KLTE Magyar Nyelvtudományi Intézete Ki-

adványai 75. számú köteteként) nyolc magyar szakos egyetemista szemináriumi dolgozatát adja közre egy-egy Németh László-dráma névtani, főként személynévi vizsgálatáról, de nyilvánvalóan betekintést enged a tanárnő elmélyült téma- és szemináriumvezetői tevékenységébe is. Egyet lehet érteni kolléganőnknek az előszóban írt kötetértékelésével: „egyik [ti. dolgozat] sincs tanulság híján, hiszen legalább egy-egy gondolattal vagy ötlettel mindegyik hozzájárul a kutatás eredményességéhez”. Nyelvészeti könyvtárunk kéziratárának tanúsága szerint kolléganőnk tanítványai ezeken kívül is sokszor dolgoztak fel szépírói névanyagot szakdolgozatukban.

Kornyané Szoboszlay Ágnes többféle társadalmi munkát is végzett és végez: intézeti szakszervezeti bizalmi, majd főbizalmi volt; 1977 előtt éveken át ellátta a Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportjában a titkári teendőket, a Magyar–Finn Baráti Társaságnak megalakulása óta tagja, sőt évek óta vezető-ségi tagja.

Visszatekintve tudományos munkásságára, ünnepeltünk úgy érzi, hogy sokat köszönhet oktatóinak, kollégáinak, különösen Papp Istvánnak, Kálmán Bélának és Szathmári Istvánnak. Finn- és németországi ösztöndíjai (1968, 1970, 1974, 1984, 1980), valamint elismerései (Miniszteri dicséret, 1986; A Suomi–Unkari Seura „Hopea neula” elismerés birtokosa, 1990; Pedagógus Szolgálati Emlékérem, 1995; Comenius Emlékérem, 2006) azt jelzik, hogy érdemes volt a segítségre, és felettesei el is ismerték munkásságát. Ma is tevékenyen dolgozik, sőt az utóbbi évtizedben, nyugdíjasként többet publikál, mint aktív tanársága idején.

Kornyané Szoboszlay Ágnesnek, a volt tanárnőnknek, kollégánknak születésnapja alkalmából jó egészségben eltöltendő hosszú életet kívánunk és azt, hogy a jövőben is legyen kedve munkálkodni a stilisztika, a névtan és a dialektológia területén, hiszen tudományos pályáját a 70. éve betöltésével nem tekintjük lezártnak.

SZIKSZAINÉ NAGY IRMA

Kornyáné Szoboszlai Ágnes tudományos és publicisztikai munkássága

Önállóan megjelent mű:

1. A szemléletesség eszközei Németh László nyelvében. Nyelvtudományi Értekezések 77. szám. Szerk. Szathmári István. Budapest, 1972. 78 lap. — *Ism.* Sauvageot, Aurelien: Bulletin de la Société de Linguistique de Paris 1973/2: 379–80, N. Abaffy Csilla: Irodalomtörténet 1973/3: 782–3.

Tanulmányok:

2. Felsőnyárád földrajzi nevei (Ortsnamen von Felsőnyárád): Magyar Nyelvjárások 10 (1964): 105–13.
3. Ragadványnevek Felsőnyárádon (Die Beinamen in Felsőnyárád): Magyar Nyelvjárások 11 (1965): 59–63.
4. A tulajdonnevek Németh László drámáiban (Die Eigennamen in den Dramen von László Németh): Magyar Nyelvjárások 17 (1971): 173–81.
5. A *Makra* stílusáról (Über den Stil des Romans *Makra*): Magyar Nyelvjárások 19 (1973): 115–23.
6. Hozzászólás Korga Györgyné előadásához: Nyelvtudományi vándorgyűlés — Hódmezővásárhely, 1972. október 20–21. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 133. szám. Szerk. Szathmári István. Budapest, 1973. 76–7.
7. A *vas* szó Buda Ferenc verseiben: Jelentéstan és stilisztika. Szerk. Imre Samu, Szathmári István, Szűts László. Nyelvtudományi Értekezések 83. szám. Budapest, 1974. 601–5.
8. A szóképek grammatikája Németh László nyelvében: A magyar nyelv grammatikája. Szerk. Imre Samu, Szathmári István, Szűts László. Nyelvtudományi Értekezések 104. szám. Budapest, 1980. 745–9.
9. Az *Unkarin kielen historia* jelentősége Papp István munkásságában: Hagyományápolás és megújulás. Szerk. Sebestyén Árpád. Debrecen, 1982. 171–7.
10. Das verschenkte Leben des Ferenc Makra (Stilistische Untersuchungen an einem ungarischen Roman der Gegenwart): Berichte — Berliner Beiträge zur Hungarologie 1 (1982): 66–95.
11. Kodolányi János nyelvéről: Alföld 1983/12: 26–30.
12. Szerkesztési sajátosságok Németh László nyelvében: A magyar nyelv rétegződése. Szerk. Kiss Jenő, Szűts László. Budapest, 1988. 944–8.
13. Templomos falu — kirkonkylä: In honorem Edit Vértes. Folia Uralica Debreceniensia 1 (1989): 123–7.

14. Das Vorkommen finnischer lexikalischer Elemente in der ungarischen Sprache: Материалы VI Международного конгресса финно-угроведов. Szerk. G. B. Fedjuneva. Moszkva, 1990. II, 431–3.
15. Hungarológia Finnországban a Jyväskyläi Egyetemen: Hungarológiai Ismerettár 7 (1990): 76–80.
16. Nyelvtörténet és leíró nyelvészet Papp István munkásságában: Tanulmányok a magyar nyelvtudomány történetének témaköréből. Szerk. Kiss Jenő, Szűts László. Budapest, 1991. 669–73.
17. Egy „finn” adalék a kétszáz éves magyar színjátszás történetéhez: In honorem Magdolnae Kövesi Andrassy. Folia Uralica Debreceniensia 2 (1991): 183–97.
18. Realitás és fikció az írói-irodalmi névadásban: Névtani Értesítő 14 (1992): 69–74.
19. Nevek búvópatakja (Vizsgálódások Németh László írói névadása körül): Emlékkönyv Szathmári István hetvenedik születésnapjára. Szerk. Laczkó Krisztina. Budapest, 1995. 364–9.
20. Tulajdonnevek Németh László regényeiben és társadalmi drámaiban (Egy írói névszótár terve): Névtani Értesítő 17 (1995): 37–44.
21. Egy paraszti élet feljegyzései: Congressus Octavus Internationalis Fennougristarum. Pars VII. Litteratura. Szerk. Heikki Leskinen, Risto Raittila, Tõnu Seilenthal. Jyväskylä, 1996. 190–3.
22. Egy folyamatban levő nyelvjárásgyűjtő munka okairól és hasznáról: Nyelvek és nyelvoktatás a Kárpát-medencében. A VI. országos alkalmazott nyelvészeti konferencia. Szerk. Székely Gábor, Cs. Jónás Erzsébet. Nyíregyháza, 1996. 2: 350–3.
23. Játék a nevekkal (Németh László névadási indítékairól): Az V. magyar névtudományi konferencia előadásai. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 209. szám. Szerk. B. Gergely Piroska, Hajdú Mihály. Budapest–Miskolc, 1997. 541–9.
24. Papp István és az *Unkarin kielen historia*: Magyar Nyelvjárások 35 (1998): 35–42.
25. Nyelvi–stilisztikai megjegyzések Kós Károlyról és a *Varju nemzetiség*-ről: Stilisztika és gyakorlat. Szerk. Szathmári István. Budapest, 1998. 194–213.
26. „...én az Örsike nénéd vagyok...” — Egy módszertani kísérlet az írói névadás és névhasználat vizsgálatához: Stilisztika és gyakorlat. Szerk. Szathmári István. Budapest, 1998. 257–67.
27. Nevek emléke — emlékek neve: Tanulmányok Mező András 60. születésnapjára. Névtani Értesítő 21 (1999): 256–62.
28. A tulajdonnév hiányáról Németh László irodalmi (írói) névadása ürügyén: Köszöntő könyv Sebestyén Árpád 70. születésnapjára. Magyar Nyelvjárások 37 (1999): 305–9.

29. A tulajdonnév hiányáról Németh László irodalmi (írói) névadása ürügyén: Nép — nyelv — társadalom. Végh József emlékezetére. Szerk. Szabó Géza, Molnár Zoltán. Szombathely, 2000. 121–4. (A Magyar Nyelvjárások 37. kötetében megjelent cikk nem szó szerinti újraközlése.)
30. László, Laci, lacibetyár: Köszöntő könyv Jakab László 70. születésnapjára. Magyar Nyelvjárások 38 (2000): 271–5.
31. Három műben három nővér: Papp Ferenc akadémikus 70. születésnapjára. Barátok, pályatársak, tanítványok tanulmányai, visszaemlékezései. Szerk. T. Molnár István, Klaudy Kinga. Debrecen, 2000. 56–9.
32. „Keresztes” dolgok, helyek, emberek: Ünnepi könyv Keresztes László tiszteletére. Folia Uralica Debreceniensia 8 (2001): 269–75.
33. Helytörténeti kutatások egy észak-magyarországi faluban — Felsőnyáradon: Congressus Nonus Internationalis Fenno-Ugristarum 7–13. 8. 2000, Tartu. Pars VI. Szerk. Tõnu Seilenthal. Tartu, 2001. 284–7.
34. Vizsgálódások Németh László metaforái körül: A metafora grammatikája és stilisztikája. Szerk. Kemény Gábor. Budapest, 2001. 174–80.
35. A baba neve: Édes anyanyelvünk 24/1 (2002): 8.
36. Kós Károly „tusakodása”: Köszöntő kötet B. Gergely Piroska tiszteletére. A Miskolci Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének Kiadványai 1. szám. Miskolc, 2002. 115–7.
37. Adalékok Kossuth Lajos (retorikai) tanulmányaihoz: Kossuth Lajos, a szó művésze. Tanulmányok Kossuth stílusművészetéről. Szerk. Szikszainé Nagy Irma. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 78. szám. Debrecen, 2002. 7–18.
38. Németh László névvilága (A száz éve született író tiszteletére): Magyar Nyelv 98 (2002): 321–9.
39. Miért, milyen eredmény reményében érdemes egy falu nyelvjárását vizsgálni?: IV. dialektológiai szimpozion. Szombathely, 2001. augusztus 23–25. A Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének Kiadványai V. Szombathely, 2002. 169–73.
40. *Jancsika* és *Juliska*. Felsőnyáradói keresztnévvaltozatok az 1940-es és 50-es évek fordulóján: Köszöntő könyv Nyirkos István 70. születésnapjára. Magyar Nyelvjárások 41 (2003): 359–67.
41. Az alakzat az archaizálás szolgálatában Kós Károly *Országépítő* című regényében: A retorikai-stilisztikai alakzatok világa. Szerk. Szathmári István. Budapest, 2003. 118–27.
42. A falukönyv mint a globalizáció lehetséges ellenszere: Hatalom és kultúra II. Az V. Hungarológiai Kongresszus előadásai. Jyväskylä, 2001. augusztus 6–10. Szerk. Jankovics József, Nyerges Judit. Budapest, 2004. 531–7.
43. A *-ka/-ke* képző egy sajátos szerepéről a szépirodalmi tulajdonnév-használatban: Magyar névtani kutatások itthon és a határainkon túl. Névtani tanácskozás Jászberényben. Szerk. Farkas Ferenc. Budapest, 2004. 124–9.

44. Ötszáz baba nevééről: Névtani Értesítő 27 (2005): 239–48.
45. „...csecse becse ajándék...”. József Attila, a stílus művésze: Tanulmányok József Attila stílusművészetéről. Szerk. Szikszainé Nagy Irma. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 84. szám. Debrecen, 2005. 85–99.
46. Nyárád és Patak (Egy kis falu és a nagy főiskola kapcsolatáról): Comenius és az utókor. Bibliotheca Comeniana XII. Szerk. Kováts Dániel. Sáropatak, 2006. 161–72.
47. Néhány nyelvjárási jelenség a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Felsőnyárád nyelvhasználatában (Kézműves dialektológia): V. dialektológiai szimpozion. Szombathely, 2007. augusztus 22–24. A Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszékének Kiadványai VIII. Szombathely, 2007. 150–5.
48. Antonomázia; Epitheton; Közölés; Mezozeugma (lexikoncikkek): Alakzatlexikon — A retorikai és stilisztikai alakzatok kézikönyve. Főszerk. Szathmári István. Budapest, 2008.
49. „Író is úgy lettem, hogy Szilasbalhás kiszólt belőlem.” (Németh László indulása a Nyugatban): A Nyugat stiláris sokszínűsége. A Nyugat születésének 100. évfordulója alkalmából a 2008. május 28-án Debrecenben tartott tudományos emlékülés anyaga. Szerk. Szikszainé Nagy Irma. A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 87. szám. Debrecen, 2008. 123–36.
50. Magyarország antonomáziája Petőfi költészetében és prózájában: Név és valóság. Szerk. Bölcskei Andrea, N. Császi Ildikó. Budapest, 2008.

Bírálatok, ismertetések:

51. Das erste Teil des Atlas der ungarischen Mundarten ist erschienen: Finnisch-Ugrische Forschungen 38 (1970): 303–10.
52. Hajdú Mihály: Magyar becézőnevek (1770–1970): Magyar Nyelvjárások 21 (1975): 153–6.
53. B. Gergely Piroska: A kalotaszegi magyar ragadványnevek rendszere: Magyar Nyelvjárások 23 (1980): 179–82.
54. Monográfia az erdélyi magyar családnevekről (Eine Monographie über die siebenbürgische Familiennamen): Magyar Nyelvjárások 25 (1983): 203–8.
55. Erdélyi tájszótárakról: Erdélyi Tükör 4/2 (1992): 21–2.
56. Két székely szótár. 1. Gálffy Mózes–Márton Gyula: Székely nyelvföldrajzi szótár. 2. Gálffy Mózes: Székely tájszók: Magyar Nyelvjárások 30 (1992): 150–9.
57. Hegedűs Attila: Kisnémedi tájszótár: Magyar Nyelvjárások 31 (1993): 132–5.

58. Ábrahám Imre: Nyúl község nyelvkincse: Magyar Nyelv 91 (1995): 98–100.
59. Kálnási Árpád: Népi beszélgetések Szatmárból: Magyar Nyelvjárások 33 (1996): 174–6.
60. 103 tanulmány Hajdú Mihály 60. születésnapjára: Magyar Nyelvjárások 33 (1996): 176–9.
61. IV. dialektológiai szimpozion: Magyar Nyelvjárások 40 (2002): 131–6.
62. Bakó Elemér: Az amerikai magyarok nyelvének kutatásáról: Magyar Nyelvjárások 40 (2002): 136–9.
63. Szathmári István: A stíluselemzés elmélete és gyakorlata: Magyar Nyelvjárások 42 (2004): 146–50.
64. Domonkosi Ágnes: Megszólítások és beszédpartnerre utaló elemek nyelvhasználatunkban: Magyar Nyelvjárások 42 (2004): 144–6.
65. A stilisztikai alakzatok rendszerezése. Szerk. Szathmári István: Magyar Nyelvjárások 44 (2006): 144–53.
66. Balogh Lajos: Büki tájszótár: Magyar Nyelvjárások 44 (2006): 162–6.
67. Népi beszélgetések Vas megyéből. Szerk. Guttmann Miklós, Molnár Zoltán: Magyar Nyelvjárások 44 (2006): 166–7.
68. Bura László: Öt évszázad utcanevői: Magyar Nyelvjárások 45 (2007): 122–4.

Megemlékezések:

69. Papp István hetven éves. Hajdú-Bihari Napló 1971. szeptember 14.
70. Papp István emlékezete (Beszéd Papp István sírjánál): Magyar Nyelvjárások 18 (1972): 7–8.
71. Kálmán Béla hetven éves: Alföld 1983/3: 98–9.
72. Bekukkantottam a nagy tudós műhelyébe: Emlékkönyv Szabó T. Attila születésének 100. évfordulójára. Szerk. Bárh M. János. Budapest, 2006. 171–2.
73. „Emberségről példát...” Fábíán Pál 80. születésnapjára: Köszöntő Fábíán Pál 80. születésnapjára. Szerk. Hajdú Mihály. Budapest, 2002. 33–4.

Nyelvjárási szövegközlések:

74. Kenyérsütés Felsőnyáradon, ill. Felsőkelecsényben (Keleti palóc nyelvjárási szöveg. Borsod-Abaúj-Zemplén megye): Magyar Nyelvjárások 36 (1999): 185–9.
75. Szerzeágázó beszélgetés családról, életről, halálról (Keleti palóc nyelvjárási szöveg. Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Felsőnyárad): Magyar Nyelvjárások 39 (2001): 263–74.

76. Ablonczy Bálint beszél hadifogságáról és hazatéréséről (Keleti palóc nyelvjárási szöveg. Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Felsőnyárad): Magyar Nyelvjárások 40 (2002): 167–82.
77. Kun Lászlóné Kun Piroska beszél a családjáról és a disznóölésről (Keleti-palóc nyelvjárási szöveg. Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Felsőnyárad): Magyar Nyelvjárások 42 (2004): 163–76.
78. Kézimunka, szövés-fonás, stafíring, környezet. Vincze Lajosné Szabó Piroska beszél a nők munkájáról. (Keleti-palóc nyelvjárási szöveg. Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Felsőnyárad): Magyar Nyelvjárások 43 (2005): 161–73.
79. Bányamunka, katonáskodás, nyugdíjas kor. Soltész Lajos nyugdíjas bányász beszél az életéről. (Keleti-palóc nyelvjárási szöveg. Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Felsőnyárad): Magyar Nyelvjárások 45 (2007): 137–50.

Bibliográfia:

80. Papp István tudományos munkásságának bibliográfiája: Magyar Nyelvjárások 17 (1971): 21–8. és különnyomat: A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 49. szám. Debrecen, 1971. Kornya Lászlóval.

Mutató:

81. Mutató a Magyar Nyelvjárások 11–25. kötetéhez. A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 59. szám. Debrecen, 1991. 84 lap.

Napilapokban, folyóiratokban megjelent írások:

82. *De vagy viszont?*: Hajdú-Bihari Napló 1963. október 13.
83. *Mit nyomoz a rendőrkutya?*: Hajdú-Bihari Napló 1963. december 8.
84. *Szépen beszél a gyerek!?*: Hajdú-Bihari Napló 1964. június 7.
85. *Kocsi*. Hajdú-Bihari Napló 1965. január 21.
86. *Karinthy Ferenc: Nyelvelés*: Hajdú-Bihari Napló 1965. március 7.
87. *Téve*. Hajdú-Bihari Napló 1966. december 9.
88. *Szaga van a pénznek?* Hajdú-Bihari Napló 1970. szeptember 17.
89. *Az író és a nevek*. Hajdú-Bihari Napló 1971. szeptember 24.
90. *Kálnási Árpád: A fehérgyarmati járás földrajzi nevei*: Hajdú-Bihari Napló 1984. szeptember 22.
91. *Hungarologian kongressi Wienissä (Beszámoló a bécsi hungarológiai kongresszusról)*: Jyväs kylän yliopiston tiedotuslehti. 1987. syyskuu 13.
92. *A baba neve — Hogyan szólítjuk meg a játékbabát?*: Fordulópont 26 (2004): 80–6.

93. Kálnási Árpád: Debreceni civisszótár: Debreceni Disputa 2006. április.

Szépirodalmi fordítások:

94. Olli: A csodagyerek: Egyetemi Élet 1963. október.
95. Kai Laitinen: Az erdőből a városba — A finn próza százéves hagyománya: Alföld 1975/9: 24–31.

Szerkesztői tevékenység:

96. „Megvolt a keresztelő is” — Dolgozatok Németh László irodalmi névadásáról — A debreceni egyetemi hallgatók Németh László-kutatásai. A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai 75. szám. Debrecen, 2000. 80 lap. — *Ism.* Szilassy Eszter: Magyar Nyelvjárások 40 (2002): 156–61.
97. A mi falunk — Felsőnyárád. Felsőnyárád, 2000. 572 lap. — *Ism.* Bódi Erzsébet: Ethnica 5/2 (2003): 76, (név nélkül): Honismeret 2001/2: 129.